

מסורת הש"ם

(א) בסורות לח: (ט) לקמן ט.
ב"ב קנה: מדה מז.
(א) [נפלה כת. כמות סת.],
(ד) שנת קלה. ב"ב כ. [תוס']
שנת פט"ו], (ה) ז"ל שנת יעב"ן, (ו) [וטי' היטב מדה מז: במוס' ד"ה דברי ז']]

גליון הש"ם

גב' אמר רב יוסף היינו דרשמענא. כעין זה לעיל עז ע"ב שנת תז ע"ב:

לעזי רש"י

אדול"ר [אדוולד'דן]. קמרון.

מוסף רש"י

בודקין אותו שלש פעמים בתוך שמונים יום. ואם לא נדקוהו, אע"פ שנמצא שם זיוס שמונים לא היו מוס' דשמא צינתים הלק' לו חזר שכן דרכו (בבברות לח:). יביאור ראיה שהוא בן עשרים. קרובי האלמנה כדי לפטרה מזה היבט להמירה לשוק בלא חלילה ויבוס (רשב"ם ב"ב ע"ה). והוא הסריס. והכי הוא סריס (שם) לא חולץ ולא מייבם. סריס לא בר חלילה הוא דכתיב להקים לאחיו שם בשרא'. והאי לאו דבר הכי הוא (נדה מז: וקטנן צד:). וכל שאינו עולה ליבוס אינו עולה לחלילה (רשב"ם ב"ב שם). והיא האילונית לא חורצת ולא מתייבמת. ושנאת לכל מי שתרצה, דרממנא טפורה דכתיב והיה הבכור אשר תלך, פרט לאילונית שאינה יולדת (נדה מז:).

שלא ראה שעה אחת כנשורו. שלקה ממעי אמו: **כיפה**. אדול"ר שאין קילות השמן הולך למרחוק כשהוא מטיל כלפי מעלה ואין נעשה ככיפה: **דאפיה אימיה**. לחם בתנור: **צטיהרא**. שמחממתה חוס התנור וחוס הלהרים: **שיכרא מרקא**. שכר מוזג. ואיכא דלמרי חזק: **ולא ידענא מאי ניהו**. כלומר ולא ידענא ממאי הוי. לינשא אחרינא ה"ג היינו דשמענא לאמי כל שממעי אמו לקוי ולא ידענא מאי היא כלומר לא הוה ידענא אחיכא קאי אבל השמא ודאי ידענא דסריס חמה קמפרש ואזיל: **וילחוש שמא הצריא צינתים**. שעה אחת ואשתכח דהוה ליה שעת הכושר: **צודקין אוסו**. בצבורות קאי. חורור והמים הקצועים הרי זה מוס ואיזה הוא חורור הקצוע כל ששהה שמונים יום רבי חנינא בן אנטיגנוס אומר צודקין אותו שלש פעמים בתוך פ' יום בראש פ' ובאמצע פ' ובסוף פ' אבל בצדיקה תחלה וסוף לא סגי שמא צינתים עבר ונמצא שאין קצוע ולא אמרינן הואיל ותחלתו וסופו לקוי ודאי לא עבר: **לחד אכר**. לעין: **לכוליה גופא**. סריס חמה מחמת חולי כל הגוף הוא: **יציאו ראיס**. אם צ"ד מנריבין את היצמה לחלוץ ולייבם יציאו קרובי היצמה ראייה שהוא בן כ' וטיפטר בלא חלילה ויבוס: **והוא הסריס**. כלומר וגולדו צו סימני סריס. והכי מפרש בנדה ב'פ' יואל דופן (דף מז:). דאי לא נולדו לו סימני סריס אמרינן האי דלא מייטי משום קטנות הוא ומחוקינן ליה כקטן עד רוב שנותיו: **הוכר כדבריו צ"ב**. אלמא לר' אליעזר סריס חמה לא חליץ: **פ"ש כו'**. כי מתני' וסמי הך דלעיל מקמי תרתי ושמע מינה מההיא דער ציה. אי נמי מדקא מיימי מעשה דאלכסגדריא לדבריו ש"מ מההיא דלעיל דער ציה ומממניתין ליכא למיפשט הכי דקתני שיש לו רפואה משום דמשמע דמסבצא קאמר הכי: **וכי סנן ההיא**. הוכר כדברי צ"ה לאו אמאי דלמרי לא חולץ אלמא לאשמועי' דעד שיהא בן עשרים חשבינן ליה קטן אם לא הביא ומכאן ואילך אמרינן גדול הוא אם לא הביא אלמא שהוא סריס וחיצי צעושין שבתורה: **איסתמר גרסינן**: **מזן י"צ עד י"ח**. אמתיוקת קאי כרבי אליעזר דלמר נקבה כצ"ש ומרישא נמי שמעינן ליה דקאמר י"צ ויוס אחד ואי בתינוק אין זמנו להביא

עד י"ג שנה ויוס אחד ב'פ' יואל דופן (נדה דף מז:). **מזן י"צ**. דפחות מיי"צ ולא הביאה ודאי קטנה היא דזמן הבאת צ' שערות למתיקת מיי"צ ואילך ב'פ' יואל דופן במסכת נדה (שם): **נעשה סריס למפרע**. איידי דליירי בלשון זכר קתני סריס כיון שעברה^(א) שמנה שערות כרבי אליעזר ולא הביא אע"פ שחזר והביא אינו כלום דלא אמרינן כיון דהשתא אייתי איגלאי מילתא דעד השתא קטן הוה דבשערות תליא מילתא אלמא בסריס מחזקינן ליה וחשבינן לה בת עושנין משנים עשר ואילך שהיתה ראויה להביא דלמר האי דלא אייתי משום דסריס הוה והא דתניא לקמן דאפילו הביא לאחר מכן הרי הוא כסריס לכל דבריו למפרע הוא דקאמר ומשנים עשר היא גדולה וסריס הוה: **ושמואל אמר קטן היה באופה שעה**. דלא מחזקינן ליה בגדול אלמא משמונה עשר ואילך שהוא מוחזק בסריס והא דתניא לקמן הרי הוא כסריס לכל דבריו מכאן ולהבא קאמר אבל למפרע הוי קטן. והוא הדין נמי דאפילו לא הביא לאחר זמן קחשיב ליה שמואל קטן עד י"ח ומשום רב נקיט ליה לאשמועינן רבותא דאע"ג דחזר והביא סריס הוא: **לרב**. דלמר נעשה גדול למפרע מיי"צ ואילך: **איילונית לר"מ יהא לה קנם**. חמשים כסף אלמה תניא במסכת כתובות (דף לה:). איילונית אין לה לא קנס ולא פתוי באלו נערות ומוקמינן לה כר"מ דלמר קטנה אין לה קנס ואילונית הואיל ואין לה שערות קטנה היא צימים שהיתה ראויה לנערות ולא אמרינן כיון שעברו י"ח ולא הביאה נעשית גדולה למפרע לחייב קנס את האנוסה צימי נערות: **א"ל אביי מקטנותא ינאס לבגר**. לעולם נעשית גדולה למפרע והא דאין לה קנס לר"מ משום דמקטנותא יתתה לבגר דנערות בסימנים תלוין חו שאין לה סימנים חשבינן כל ימי קטנותה קטנה וצימי נערות בוגרת חו חו לר"מ אין לה קנס אבל לרבנן איילונית צימי קטנותה יש לה קנס דרבנן פליגי עליה ואמרי קטנה יש לה קנס. ימי קטנות עד שנים עשר שנה ויוס אחד: **א"ל**. רב יוסף שפיר קאמרת וכל כי הני מילי מעלייתא כו': **סימני סריס ואילונית אין עושין בהן מעשה**. להחזיקם בגדולים וסריסים עד שיהו צמי עשרים ולא הביאו ומשנים עשר עד עשרים מנפים להם אם יציאו הרי הם קטנים עד עכשיו ואם לא יציאו גדולים הם: **וצן ח'**. שגולד לח' חדשים אין עושין צו מעשה להחזיק בכן קיימא בשביל סימנים כלומר אע"פ שגמרו סימני שערו ופרינו כשגולד אפ"ה לא אמרינן בר קיימא הוא ודאי עד שיהיה בן עשרים שנה:

הערל פרק שמיני יבמות

פ.

אבל חלב מבן י"ב שנה ועד בן י"ח. וצנקה איירי וכו' אליעזר ואידי דנקט לשון זכר נקט סימני סריס ולא נקט סימני אילונית דלא מסתבר למימר דסברי לה כצ"ש: **ולאחר מבאן הביא שערות**. רבותא נקט דאף על פי שהביא שערות לא אמרינן דאיגלאי מילתא למפרע שהיה קטן עד עכשיו שהביא שערות אלא חשיב ליה גדול לרב משמים עשרה ולשמואל מיי"ח:

נעשה סריס צמפרע. ולקי על חלצ שאכל דלא חשיב התראת ספק אע"ג דבשעת התראה היה ספק שמא יציא שערות קודם י"ח דהשתא מיהא איגלאי למפרע שהיה גדול בשעת התראה ולא דמי להכה את זה וחזר והכה את זה (מכות מז). דאף לאחר שהכה את שניהם לא ידעו אחיהו אצוי א': **איילונית דר"מ יהא דה קנם**. לשמואל ינאס כיון שימי קטנות נמשיס עד י"ח א"כ אין כאן נערות דימי נערות הס בשעה חדשים הסמוכים לשמים עשרה כשפוסקין אז ימי קטנות אבל לרב יהא לה קנס שפוסקין בואת ימי קטנות כמו בשאר נשים: **ורחא תניא בן שמונה אסור צמציצו**. ואם יכול להיות בר קיימא לא היה אסור לנטללו ומשני הב"ע שגמרו סימנים דע"י סימנים יש הימירא להוצילו מתורת נפל צב' שנה לרבנן כדאשכחן לרבי דכי גמרו סימנים חשיב צר קיימא בשלשים יום כשאר ילדות ומילתיה דר' אבהו כרבנן אבל אין לפרש דלרבנן אין יוצא לעולם מתורת נפל ולרבי צב' שנה ור' אבהו כרבי דא"כ כי פריך ארצה מוספאה כמאן כרבי הוה ליה למיפך ארי אבהו דקאי ציה ועוד דאם כן רבה מוספאה אפילו כרבי לא אתי דלא חשיב לר' צר קיימא לומר דאשתתיה אלמא ע"י הוכחה ימירא שחי צ' שנה ב) אלמא גראה לר"י כדפירשנו ונראה דאפילו נגמרו סימנים דאסור לנטללו

דבמוספאת צתר ההיא דבן ח' הרי הוא כאבן ואסור לנטללו קתני אחיהו בן שמונה שלא כלו לו חדשיו והיינו אפילו גמרו דאין יואל מתורת נפל בשלשים יום אלמא ע"י עשרים ומילתא דלא שכיח היא ואסור לנטללו: **כיון ובן שמונה מו קחיי והתניא מופני**

א"ר אבהו סימני סריס ואילונית ובן שמונה אין עושין בהם מעשה עד שיהיו בן עשרים פרש"י סימני סריס ואילונית להחזיקם בגדולים ובן ח' [להחזיקן] בן קיימא אין עושין בהן מעשה עד שיהיו בן עשרים ופריבין בן ח' מי קחיי והתניא בן ח' הרי הוא כאבן ואסור לטלטלו הב"ע בשלא גמרו סימניו ואיכא דאמרי' דאב"ע כשגמרו סימניו וזה וזה אחת היא דתניא איהו בן ח' כל שלא כלו לו חדשיו

עין משפט ונר מצוה

קח א מיי פ"ב מהלכות אסורי מונח מיי"ב:
קב ב מיי פ"ב מהל' אשות הל' ד יא סג עשין כ טושי"ע אה"ע סימן קנה ספיף יב יג וסי' קעב ספיף ו:
קד ג מיי' שם טושי"ע שם ספיף יב הגי"ה:
קיא ד מיי' פ"ו מהל' ממרים הלכה ה' ו:
קיב ה מיי' פ"ב מהל' אשות הלכה ה:
קכ ו מיי' שם הלכה ד יא טושי"ע שם סימן קנה ספיף יב:
קכד ז מיי' פ"א מהל' מילה הלכה יג ופכ"ה מהל' שבת הלכה ו טושי"ע א"ח סימן של ספיף ח וטושי"ע ייד סי' רסו ספיף יא:

תוספות ישנים

ושמואל אמר קטן היה בואתה שעה והא דלמרי' לקמן אחיהו סריס חמה כל שהיה בן עשרים ולא הביא שתי שערות ואפי' הביא לאחר מכן הרי הוא כסריס לכל דבריו וא"כ מחשבינן ליה כגדול וכך מחשבינן נקבה ליי"ח כמו זכר כל שנה. י"ל דלקמן מיימי משעת שנת עשרים ואילך להחשיבו כסריס ואי"ת בנחלי פליגי רב ושמואל אי לקרנן לא א"א לומר דהא לא הוו בזמן קרנן ואי לנקות איך מלי לקי התראת ספק היא וילא שמה התראתן [וש"י בתוספות ד"ה נעשה:] א) ובה ינאס דלא דמי לאמרו לו אל תומיר דחשיב ליה תלמודא התראת ספק לפי שלעולם לא יתברר הדבר שהתא ההתראה התראת ודאי דנעשה שהתירו לו אל תומיר עדיין יש שעות זיוס לאוכלה ובסוף היום לינא למימר דא"א לנמסר אלמא הכא מתברר הדבר שהיה גדול בשעה שאכל חלב וגם כי היתה ההתראה ודאית: ב) ועוד קשה דלמר לקמן כיון דלאכת רשבי"א דלמר משתתיה כרביס עבר וא"כ משמע דרשב"ג סבר כרבי ולא היכלא שהרי כרי לא חשיב ליה בר קיימא עד שיהא בן עשרים ורשב"ג קאמר מכיון שהיה שלשים צר קיימא הוא:

תוס' חדר מקבאיי

א"ר אבהו סימני סריס ואילונית ובן שמונה אין עושין בהם מעשה עד שיהיו בן עשרים פרש"י סימני סריס ואילונית להחזיקם בגדולים ובן ח' [להחזיקן] בן קיימא אין עושין בהן מעשה עד שיהיו בן עשרים ופריבין בן ח' מי קחיי והתניא בן ח' הרי הוא כאבן ואסור לטלטלו הב"ע בשלא גמרו סימניו ואיכא דאמרי' דאב"ע כשגמרו סימניו וזה וזה אחת היא דתניא איהו בן ח' כל שלא כלו לו חדשיו

מפני